

ТӨРИЙН АЛБАН ТУШААЛД ТАВИХ ШААРДЛАГА, БОЛЗОЛЫН ТУХАЙ (СУДАЛГАА, МЭДЭЭЛЭЛ)

У. Мөнхбат

Сэдвийн хүрээнд:

- Төрийн албан тушаалд тавих шаардлагын хуульд тусгагдсан байдал, зарим дүгнэлт, санал;
- Төрийн албан тушаалд тавих болзолын хуульд тусгагдсан байдал, зарим дүгнэлт, санал;
- Төрийн албан тушаалд тавих шаардлага, болзол холбогдох хуульд хэрхэн зохицуулагдсан байдлыг хүснэгтээр тус тус гаргалаа.

* * *

Төрийн албан тушаалд тавих шаардлага, болзол холбогдох хуульд хэрхэн зохицуулагдсан байдлыг шинжилж боловсронгуй болгох арга замыг тодорхойлох

Монгол Улс ардчилсан нийгмийн тогтолцоонд шилжих үйл явцын үр дүнд нийгэм, эдийн эдийн засгийн харилцааны өөрчлөлттэй холбоотойгоор төрийн байгууллага, төрийн албаны тогтолцоо, үйл ажиллагааны зарчмыг дэлхий нийтийн жишигт нийцүүлэн шинэчлэх шаардлагын үүднээс 1994 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдөр Төрийн албаны тухай хуулийг баталсан байна. Улмаар бусад хуулийн зарим зүйл, заалт нь ерөнхий хуультайгаа зөрчилддөг, хууль тогтоомжийн давхардлыг арилгах, төрийн албыг улс төр, бизнесийн нөлөөнөөс ангид байж мэргэжлийн үндсэн дээр хаших боломжоор хангах, төрийн захиргааны ба улс төрийн албан хаагчийн ялгаа заагийг тодорхой болгох зэрэг²³ хэд хэдэн шаардлагаар түүнийг 2002 оны 6 дугаар сарын 28-ны өдөр шинэчлэн найруулсан. Батлагдсанаас нь хойш энэ хуульд 2008 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийг хүртэл 12 удаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан байгаа нь тус хууль амьдралд хэр нийцсэн, хэрэгжилт нь ямар байгааг “өнгөцхөн” ч гэсэн харуулж байгаа юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Дөчинзургаадугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Монгол Улсын төрийн жинхэнэ албан хаагч Монгол Улсын иргэн байх бөгөөд Үндсэн хууль, бусад хуулийг чандлан баримталж ард түмнийхээ тусын тулд, иргэний ёсоор төрийн ашиг сонирхолд захирагдан ажиллана.”, мөн зүйлийн 3 дахь хэсэгт “Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, баталгааг хуулиар тогтооно.” гэж заажээ. Энэ үндэслэлээр харвал Төрийн албаны тухай хууль тухайн харилцааг зохицуулах гол хууль байх бөгөөд түүнтэй бусад хууль нь буюу албан тушаалд томилоход баримтлах зарчим, тавигдах болзол²³, шаардлага²⁴ нь уялдсан, нийцсэн байх ёстой юм. Өөрөөр хэлбэл, төрийн албан хаагчид тавигдах шаардлага, болзол, ерөнхий зарчмын талаар суурь хэм хэмжээ нь Төрийн албаны тухай хуульд тусгагдсан гэсэн үг.

Гэхдээ судалгаанаас үзэхэд төрийн албан тушаал /улс төрийн, захиргааны, тусгай, үйлчилгээний/ -д томилоход баримтлах суурь зарчим, тавих шаардлага, болзлыг дээрх хуулиас гадна дараахь эрх зүйн актаар зохицуулжээ:

- 2003 оны Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хууль;
- 2002 оны Хөдөлмөрийн хууль.

²³ Төрийн албаны тухай хуулийн хувийн хэрэг – I боть. УИХ-ын архив. ХН № 788, 89-90 дэх тал

²⁴ Я.Цэвэлийн тайлбар толиос харвал энэ үг нь “болзол”; “шаардлага” гэсэн утгатай дүйцэхээр байгаа бөгөөд “болзол”-г урьдаас тогтоосон хугацаа, газар хэмээн тайлбарлажээ. Я.Цэвэл “Монгол хэлний товч тайлбар толь”, УБ., 1966 он, 89 дэх тал

Энэхүү товч судалгааг хийхдээ www.legalinfo.mn; www.intra.paliament.mn; УИХ-ын Тамгын газрын хууль тогтоомжийн сан зэрэг мэдээллийн эх сурвалжийг ашигласан бөгөөд нийт 125 хууль үзэж шүүхэд нийт 56-д нь төрийн албан тушаалд тавих болзол, шаардлагын талаархи зохицуулалтыг тусгажээ. Мөн Төрийн албаны зөвлөлөөс гаргасан холбогдох акт, 250 гаруй хуулиас бусад эрх зүйн актыг шүүсэн болно.

Төрийн албан тушаалд тавих шаардлага

Төрийн албаны тухай хуулийн 10.1-д зааснаар төрийн албан тушаалд тавих ерөнхий шаардлага нь хуульд өөрөөр заагаагүй бол:

- тухайн албан тушаалыг эрхлэх мэдлэг, боловсрол;
- туршлага;
- ур чадвартай;
- мэргэшсэн байх явдал мөн.

Энэ нь бүх төрийн албан хаагчид нийтлэг байдлаар тавигдах шаардлага бөгөөд агуулгаас нь харвал Төрийн албаны тухай хуулиас бусад хуульд ерөнхий шаардлагын хэлбэрүүдийг зохицуулахаар боломжтой байгаа юм. Хэрэв холбогдох хууль бүрээр ерөнхий шаардлагын хэлбэрүүдийг оруулж өгөх юм бол нэг талаар “ерөнхий шаардлага” гэдэг утга алдах ба нөгөө талаар хэм хэмжээний давхардал үүсгэх шинжтэй болгожээ. Дор гаргасан хүснэгтээс энэ байдал илүү тодорхой харагдана.

Дээрх ерөнхий шаардлагаас гадна Төрийн албаны тухай хуулийн 5.5-д төрийн өндөр албан тушаалтны зэрэг зиндаатай адилтгах албан тушаалтны зэрэглэлд хамаарах төрийн жинхэнэ албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлагыг Төрийн албаны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Улсын Их Хурал; 33.4-д төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлагыг Улсын Их Хурал; 33.5-д төрийн жинхэнэ албаны гүйцэтгэх, туслах албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлагыг Төрийн албаны зөвлөл тус тус тогтоохоор заасан байдаг бол харин үйлчилгээний албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлагын талаар хуульд 11.5, 11.6²⁵ дахь хэсгийг эс тооцвол зохицуулаагүй гэж хэлж болно.

Гэхдээ хүснэгтээр гаргасан зохицуулалтаас үзвэл зарим албан тушаалд тавих тусгай шаардлагыг хуулиар тухайлан тогтоосон байгаа боловч зарим албан тушаалтныг томилоход ингэж тусгай шаардлага хуулиар тогтоогоогүй байна. Тухайлбал: Цагдаагийн байгууллагын тухай хуулийн 5.5 дахь хэсэг, Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 6.2, Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хуулийн 12.2, Шүүхийн тухай хуулийн 35.1.7, Эрдэнэсийн сангийн тухай хуулийн 9.2, Эрчим хүчний тухай хуулийн 8.3 дахь хэсэг гэх мэт.

Эндээс харвал Улсын Их Хурал улс төрийн албан тушаалд тавих тусгай шаардлагыг зөвхөн хуулиар, төрийн өндөр болон төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд тавих тусгай шаардлагыг хууль болон тогтоолоор тогтоохоор байгаа нь хоорондоо зөрчилдсөн шинжтэй болсон байна. Мөн зарим албан тушаалд тавих шаардлагыг хуулиар тухайлан зохицуулсан байхад УИХ, Төрийн албаны зөвлөлөөс дахин шаардлага тогтоох зохистой эсэх? Төрийн үйлчилгээний албан тушаалд тавих шаардлагыг хэн тогтоох вэ? Тухайн байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан үзэмжээрээ тогтоогоод байх уу? гэсэн асуултын хариу хоосон үлдэж байгаа юм. Ийнхүү өөр өөрөөр зохицуулж буй нь энэ талаархи харилцааг зохицуулсан Төрийн албаны тухай хууль, бусад хууль тогтоомж хоорондын уялдаа холбоо алдагдагдахаас гадна тэдгээрийн хэрэгжилтэд муугаар нөлөөлнө.

²⁵ Мөн тус бүтээлд “шаардлага” гэдгийг шаардахын үйлт нэр гээд тэр нь үйл ажлыг гүйцэтгэх бүтээхэд зайлшгүй холбогдох нөхцөл бололцоог нээх; ажлыг гүйцэтгүүлэхээр шаардлага тавих утгатайг тайлбарлажээ. Мөн тэнд, 826 дахь тал

Төрийн албан тушаалд тавих болзол

Төрийн албаны тухай хуулийн 16.2-т төрийн жинхэнэ албан тушаал эрхлэх болзолын талаар тусгасан бөгөөд тодруулбал төрийн жинхэнэ албан тушаалд дараахь тохиолдолд авч ажиллуулахыг хориглоно:

- хуульд өөрөөр заагаагүй бол Эрүүгийн хуульд заасан онц хүнд гэмт хэрэг үйлдэж шүүхээр ял шийтгүүлсэн, эсхүл бусад төрлийн гэмт хэрэг үйлдэж шүүхээр ял шийтгүүлээд ялгүйд тооцох буюу ялгүй болох хугацаа нь дуусаагүй,
- төрийн жинхэнэ албан тушаалаас сахилгын шийтгэлээр халагдсан өдрөөс хойш 1 жилийн хугацаа өнгөрөөгүй,
- хууль тогтоомжоор зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд албан үүргийн хувьд нэг нь нөгөөдөө шууд захирагдах буюу шууд хяналт тавих албан тушаалтантай гэр бүл, төрөл, садангийн хүн нь тухайн ажлын албаны нэгжид хамт ажиллахаар бол,
- хуулийн дагуу цэргийн жинхэнэ алба хаах үүрэг хүлээсэн иргэн төрийн албаны онцлог төрөл болох энэ үүргээ биелүүлээгүй бол,
- гадаадын иргэн, харъяалалгүй хүн,
- хууль тогтоомжид заасан бусад тохиолдол.

Энэ бол төрийн захиргааны болон тусгай албан тушаалд тавих нийтлэг болзол. Харин Төрийн албаны тухай хуульд улс төрийн албан тушаалд тавих болзолыг хуулиар тогтоохоор заасан ба үйлчилгээний албан тушаалд тавих болзолын талаар дурдаагүй боловч бусад хуульд зарим албан тушаалд тавих болзолыг тусгажээ.

Монгол Улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хуулиудад албан тушаалд тавих болзол, шаардлагын талаар зохицуулагдсан байдлыг судалж үзвэл Төрийн албаны тухай хуулиас бусад хуульд тэдгээрийг нэг ойлголтын дор тодорхойлсон байна. Өөрөөр хэлбэл, Төрийн албаны тухай хуулиар 2 өөр ойлголт, нэр томъёогоор илэрхийлсэн нь алдагдсан /болзол, эсхүл шаардлага гэдэгт нөгөөгөө багтаасан/, хольж хутган томъёолсон буюу цэгцгүй болсон гэж дүгнэхээр байна. Тэгэхээр дээрх нэр томъёонуудыг нэг мөр болгох үүднээс хуулиар тодорхойлох, эсхүл Монгол Улсын Дээд шүүхээс тайлбарлах нь зүйтэй болов уу.

Мөн Төрийн албаны тухай хууль, бусад хуульд “хуульд өөрөөр заагаагүй бол”, “хууль тогтоомжид заасан бусад тохиолдол” гэх мэт хэм хэмжээний уялдуулах техникийг багагүй хэрэглэсэн буюу ерөнхий, тусгай зохицуулалтад аль алинд нь оруулсан нь хийдэл, давхардал, зөрчил үүсэх нөхцөл болохыг үгүйсгэхгүй. Жишээ нь, Төрийн албаны тухай хуулийн 4.2.4-т “Хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн албанд иргэд хуульд заасан болзол, журмын дагуу төрийн албанд орох адил тэгш боломжтой байх зарчмыг баримтална.”, 6.1, 10.1, 11.4. 16.2.1, 16.2.6 дахь заалт, Засгийн газрын тухай хуулийн 18.2. Тиймээс энэ талаархи зохицуулалтыг цэгцлэх үүднээс “..хуульд өөрөөр заагаагүй бол..” гэсэн томъёоллуудыг хасах саналтай байгаа бөгөөд харин аль хэм хэмжээнээс нь хасах, хэрхэн өөрчлөхийг нарийвчилсан судалгаанд үндэслэн хийх хэрэгтэй юм.

Цаашид Төрийн албаны тухай хуулиар тодорхойлсон ерөнхий болон бусад хууль тогтоомжоор тодорхойлсон шаардлага, болзолыг нэг мөр болгох шаардлагатай бөгөөд тухайн төрийн албан хаагчийг томилох бүрт түүнд зориулсан шалгуур гаргаад байвал нөгөө л хэм хэмжээний хоорондын зөрчил, давхардал үүсэх нь дамжиггүй. Иймээс тусгай шаардлага, болзолыг хууль тус бүрээр биш, албан тушаал тус бүрт нь биш, нэгдмэл байдлаар зохицуулах боломжтой.

Төрийн албаны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд төрийн албанд баримтлах зарчмыг тодорхойлсон явдал нь тухайн харилцааны ач холбогдолтой болсон төдийгүй эдгээрийг гуйвалтгүй дагаж биелүүлэх, хэрэгжүүлэхдээ Төрийн албаны тухай хууль, бусад хуулиар

дэлгэрэнгүй зохицуулах зүй ёсны шаардлага байдаг. Энэ ч үүднээс төрийн албан тушаалд тавих болзол, шаардлага нь:

- хууль дээдлэх,
- иргэд хуульд заасан болзол, журмын дагуу төрийн албанд орох адил тэгш боломжтой байх,
- төрийн алба мэргэшсэн, тогтвортой байх зарчимд үндэслэн, шууд уялдаж гарч ирсэн.

Төрийн албыг хууль дээдэлдэг болгох, тогтвортой байлгах, улс төрийн болон эдийн засгийн ашиг сонирхолын нөлөөнөөс ангид байлгахын тулд тавигдах болзол, шаардлага нь тодорхой, эрх бүхий этгээд үзэмжээр шийдэх боломжгүй байх нь зохистой. Эрх бүхий албан тушаалтан субъектив хандлагаар, хүнд нь зориулж, тааруулж шаардлага, болзол тогтоон төрийн албан тушаалд томилдог байдлыг өөрчилж, тухайн ажлын үндсэн чиг үүрэгтэй нь уялдуулж тусгай шаардлага, болзолыг тавьж, тогтоох тийм л эрх зүйн зохицуулалтыг хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар боловсронгуй болгох шаардлагатай байна. Үүнд:

1. захирах, захирагдах хэм хэмжээг тодорхой болгох,
2. болзол, шаардлагыг нэг хуульд заасан бол бусад хуулиар давхардуулан зохицуулахгүй байх,
3. болзол, шаардлагыг ямар эрх зүйн актаар тогтоох, түүнийг тогтоох субъектыг тодорхой болгох. ОХУ-ын Төрийн албаны тогтолцооны тухай хууль, ОХУ-ын төрийн иргэний албаны тухай хуулиар энэ тухай тодорхой зохицуулсан байна.
4. Улс төрийнхөөс бусад төрийн албан тушаалд тодорхой этгээдийг сонгон шалгаруулж, томилох процедурт тухайн байгууллагын удирдлага, эрх бүхий албан тушаалтны саналыг авдаг “буруу” практикийг таслан зогсоох үүднээс Төрийн албаны тухай хуулийн 17.4 дэх хэсгийг өөрчлөн найруулах шаардлагатай.
5. 2008 оны байдлаар Монгол Улсад төрийн албан хаагчийн тоо нийт 116547 байх бөгөөд үүнээс үйлчилгээний албан хаагч 83 хувь буюу 96130-аар тоологджээ.²⁶ Энэ тоон үзүүлэлт нь үйлчилгээний албан тушаалд тавих нэгдмэл шаардлага, болзол бүхий зохицуулалт бий болгох, тэдгээр нь үйлчилгээний чиг үүрэг, онцлогт тохирсон байх / заавал дээд боловсролтой байх албагүй, заавал туршлагатай байх албагүй, заавал нарийн мэргэшсэн байх албагүй гэх мэт/-ыг шаардаж байгаа юм. Өөрөөр хэлбэл, төрийн жинхэнэ албан тушаал, үйлчилгээний албан тушаалд тавих шаардлага, болзолыг тусад нь зохицуулах гэсэн санаа.

Албан тушаалд тавих шаардлага, болзол холбогдох хуульд хэрхэн зохицуулагдсан байдлыг хүснэгтээр үзүүлбэл:

№	Хуулийн нэр (зүйл, хэсэг, заалт)	Болзол, шаардлага	Тайлбар/санал

²⁶ Тус хэсэгт үйлчилгээнгий албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн эрх зүйн байдал болон Төрийн албаны хуулиар зохицуулаагүй бусад асуудлыг Хөдөлмөрийн хуулиар зохицуулахыг тодорхойлсон байна.

Авлигын эсрэг хууль, 19.1.	Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагч нь: 1. ял шийтгүүлж байгаагүй, 2. төрийн байгууллагад ажиллаж байхдаа ёс зүйн дүрэм зөрчиж, сахилгын шийтгэл хүлээж байгаагүй, 3. дээд боловсролын бакалавраас доошгүй зэрэгтэй, 4. тухайн ажлын талаар мэдлэг, ур чадварын шаардлага хангасан 5. Монгол Улсын иргэн байна.	
Авлигын эсрэг хууль, 21.2.1	Авлигатай тэмцэх газрын даргад нэр дэвшигч нь: 1. Төрийн албанд 15-аас доошгүй жил ажилласан, 2. 55 нас хүрсэн, 3. Эрх зүйч мэргэжилтэй, 4. Удирдах болон мэргэжлийн ажлын мэдлэг туршлагатай, 5. Сүүлийн 5 жил улс төрийн албан тушаал эрхэлж байгаагүй.	
Авлигын эсрэг хууль, 21.2.2.	Авлигатай тэмцэх газрын дэд даргад нэр дэвшигч нь: 1. Төрийн албанд 10-аас доошгүй жил ажилласан, 2. Эрх зүйч мэргэжилтэй, 3. Гүйцэтгэх болон мөрдөн байцаах ажлын мэдлэг туршлагатай, 4. Сүүлийн 5 жил улс төрийн албан тушаал эрхэлж байгаагүй.	
Авлигын эсрэг хууль, 25.2	Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчид нь хоорондоо нэг гэр бүлийн буюу төрөл садангийн холбоотой байхыг хориглоно.	
Авто замын тухай хууль, 6.3	Нийслэлийн авто замын газрын даргыг 1. Авто зам, тээврийн болон эдийн засгийн салбарын мэргэжилтэй, 2. Тухайн салбарт 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Архивын тухай хууль, 16.4	Аймаг, нийслэлийн архивын эрхлэгчийг 1. Архив, түүх, нийгмийн салбарын мэргэжилтэй, 2. Архивын байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 16.3	Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны албаны даргыг 1. Байгаль орчны мэргэжилтэй, 2. Тухайн салбарт 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 26.5	Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагчаар 1. Экологи, байгаль хамгаалал, байгаль орчны хяналт, үнэлгээний чиглэлийн мэргэжилтэй, 2. Эсхүл энэ чиглэлээр мэргэшиж дадлагажсан дээд боловсролын зэрэгтэй иргэнийг томилно.	

Газрын тухай хууль, 20.3	Аймаг, нийслэл, дүүргийн газрын албаны даргыг 1. Газрын харилцааны зохих мэргэжилтэй, 2. Тухайн салбарт 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа 3. Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 7.1	Гал түймэртэй тэмцэх асуудал эрхэлсэн байгууллагад 1. 18 нас хүрсэн, 2. Монгол Улсын иргэнийг өөрийнх нь хүсэлтээр авч ажиллуулна.	
Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 29.1	Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, түүний харъяа салбар, нэгж болон аймаг, нийслэл, дүүргийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагын албан хаагчаар 1. Төрийн албаны тухай хуульд заасан шаардлага, гамшгаас хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас тогтоосон журам, 2. эрүүл мэнд, бие бялдар, 3. мэргэжил, боловсролын болон 4. ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг хангасан иргэнийг авч ажиллуулна.	
Дипломат албаны тухай хууль, 15.1, 15.2	Дипломат албан тушаалд томилогдох иргэн нь 1. Олон улсын эрх зүй, эдийн засаг, улс төр харилцааны онолын зохих бэлтгэлтэй, 2. Дадлага туршлагатай, 3. Дээд боловсролтой, 4. 2 буюу түүнээс дээш гадаад хэлийг шаардлагын түвшинд эзэмшсэн байх бөгөөд нэг нь түгээмэл гадаад хэл байна. 5. Ажлын зайлшгүй шаардлага, 6. Онцгой мэргэшил, 7. Дадлага туршлагыг харгалзан 8. Түгээмэл нэг гадаад хэл эзэмшсэн хүнийг дипломат ажилд томилон ажиллуулж болно.	
Дипломат албаны тухай хууль, 15.4	Дипломат албанд орох иргэнийг сонгон авах болзлыг гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.	“Болзол” гэхээр Төрийн албаны тухай хуулийн зөвхөн 16 дугаар зүйл ойлгогдохоор байна.
Дипломат албаны тухай хууль, 16.9	Дипломат төлөөлөгчийн газарт дипломат ажилтан, үйлчилгээ, техникийн ажилтныг томилон ажиллуулахдаа Мэргэжлийн бэлтгэл, 1. Мэргэшил, 2. Боловсрол, 3. Ажилласан хугацааг нь харгалзана.	
Дээд боловсролын тухай хууль, 13.1	Их сургууль, дээд сургууль, коллежид үндсэн мэргэжлийн хичээлийг 1. Магистр, 2. Түүнээс дээш зэрэгтэй багш заана.	Энэ тохиолдолд Төрийн албаны тухай хуулийн 10 дугаар зүйл мөрдөгдөнө.

	13.5	Их сургууль, дээд сургууль, коллежийн багшийн албан тушаал, дэд профессор, профессор цолын тодорхойлолт, нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.	
	Иргэний бүртгэлийн тухай хууль, 6.8	Аймаг, нийслэл, дүүргийн Иргэний бүртгэл, мэдээллийн албаны даргыг 1. Хууль, хүн ам зүй, эдийн засгийн мэргэжилтэй, 2. Иргэний бүртгэлийн байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа 3. төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
	Иргэний бүртгэлийн тухай хууль, 8.1	Иргэний бүртгэлийн ажилтнаар 1. хууль, хүн ам зүйн болон эдийн засгийн зохих боловсролтой, 2. бүртгэлийн ажлын дадлагатай иргэнийг ажиллуулна.	
	Малын удмын сан, эрүүл мэндийг хамгаалах тухай хууль, 9.4	Улсын байцаагч нь 1. дээд боловсролтой, 2. малын эмч буюу мал зүйч мэргэжилтэй байна.	
	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хууль, 16.3	Хамтарсан болон дагнасан хувийн үйлдвэр, аж ахуйн бусад нэгжийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг бол бүрэн эрхийнхээ хугацаанд уул нэгжийн ажлыг эрхлэн удирдаж болохгүй.	
	Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, 26.2	Баг, хорооны Засаг даргад тухайн нэгжийн нийтийн хуралд оролцож байгаа иргэд 1. төрийн албаны шалгалт өгч тэнцсэн иргэнийг, 2. аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргад тухайн хурал дахь нам, эвслийн бүлэг, эсхүл хурлын төлөөлөгч, тус тус нэр дэвшүүлэх эрхтэй бөгөөд ... томилуулахаар санал болгоно.	
	26.5	Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргад нэр дэвшигч нь дараахь шаардлагыг хангасан байна. 1. Дээд боловсролтой, 2. Төрийн албанд 3-аас доошгүй жил ажилласан, 3. Шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон зээл, батлан даалтын болон бусад гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй байх, 4. Шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон татварын өр төлбөргүй байх, 5. Ялгүй байх	Болзол, шаардлагыг хамтад нь “шаардлага” гэсэн ойлголтод багтаасныг харж болно.
	26.6	Баг, хорооны Засаг даргад нэр дэвшигч нь дараахь шаардлагыг хангасан байна. 1. Шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон зээл, батлан даалтын болон бусад гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй байх, 2. Шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон татварын өр төлбөргүй байх, 3. Ялгүй байх	Дээрхтэй мөн адил.

	Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль, 18.8	Яамны төрийн нарийн бичгийн даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлд заасны дагуу Төрийн албаны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар, томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.
	18 ^{3.2}	<u>Хуульд өөрөөр заагаагүй бол</u> агентлагийн даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлд заасны дагуу нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс сонгож, эрхлэх асуудлын хүрээнд нь тухайн агентлаг хамаарч байгаа Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газар томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.
	Монгол Улсын Их Хурлын тухай хууль, 40.1	Тамгын газрыг хуульч мэргэжил бүхий Ерөнхий нарийн бичгийн дарга удирдах бөгөөд түүнийг УИХ-ын даргын санал болгосны дагуу УИХ томилж, чөлөөлнө.	
	Монгол Улсын хүний эрхийн үндэсний комиссын тухай хууль, 4.1	Комиссын гишүүнд нэр дэвшигч нь 1. Хууль зүйн, улс төрийн өндөр мэргэшилтэй, 2. Хүний эрхийн талаар зохих мэдлэг, туршлагатай, 3. Ял шийтгэлгүй, 4. Монгол Улсын 35 насанд хүрсэн иргэн байна.	
	Монгол Улсын Үндсэн хууль, 21.3	УИХ-ын гишүүнээр 1. Монгол Улсын 25 нас хүрсэн, 2. Сонгуулийн эрх бүхий иргэнийг сонгоно.	
	Монгол Улсын Үндсэн хууль, 30.2	Ерөнхийлөгчөөр 1. 45 нас хүрсэн, 2. Сүүлийн 5-аас доошгүй жил эх орондоо байнга оршин суусан, 3. Монгол Улсын уугуул иргэнийг 4 жилийн хугацаагаар сонгоно.	
	Монгол Улсын Үндсэн хууль, 51.2	1. Хууль зүйн дээд боловсролтой, 2. Мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан, 3. Монгол Улсын 35 нас хүрсэн иргэнийг УДШ-ийн шүүгчээр, 1. Хууль зүйн дээд боловсролтой, 2. Мэргэжлээрээ 3-аас доошгүй жил ажилласан, 3. Монгол Улсын 25 нас хүрсэн иргэнийг Бусад шүүхийн шүүгчээр томилж болно.	
	Монгол Улсын Үндсэн хууль, 65.2	Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнээр 1. Хууль зүй, улс төрийн өндөр мэргэшилтэй, 2. Монгол Улсын 40 нас хүрсэн иргэнийг томилно.	
	Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хууль, 4.1	Цэцийн гишүүн 1. хууль зүй, улс төрийн өндөр мэргэшилтэй, 2. эрүүгийн ял шийтгэлгүй, 3. Монгол Улсын 40 нас хүрсэн иргэн байна.	

	Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, 16.4	Санхүүгийн мэдээллийн албаны дарга, хянан шалгагч дараахь шалгуурыг хангасан байна. 1. Банк, санхүү, хууль зүйн салбарт 3-аас доошгүй жил ажилласан, 2. Зээлийн болон баталгаа, батлан даалтын гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн аливаа өргүй, 3. Ял шийтгэлгүй.	
	Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн тухай хууль, 6.5	Зөвлөлийн шинжээчээр өндөр мэргэшлийн эрдэмтэн, мэргэжилтнийг орон тооны ба орон тооны бус журмаар томилон ажиллуулна.	
	Нийгмийн даатгалын тухай хууль, 22.3	Нийгмийн даатгалын төв байгууллагын даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтын тухай хуулийн 45.1-д заасны дагуу нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс сонгож, нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлтэй зөвшилцөж, нийгмийн даатгалын асуудал хариуцсан Засгийн газрын гишүүн томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.
22.4		Аймаг, нийслэл, дүүргийн нийгмийн даатгалын газар, хэлтсийн даргыг 1. нийгмийн даатгалын байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, 2. төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
26.1		Нийгмийн даатгалын байгууллагад 1. 2-оос доошгүй жил ажиллаж мэргэшсэн, 2. Мэргэжлийн өндөр зэрэгтэй, 3. Нийгмийн даатгалын байгууллагын ажилтанд нийгмийн даатгалын байцаагчийн эрх олгоно.	
	Нийгмийн халамжийн тухай хууль, 6.3	Нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтын тухай хуулийн 45.1-д заасны дагуу нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс сонгож нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Засгийн газар томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.
10.1		1. Нийгмийн ажилтны боловсрол эзэмшсэн, 2. Нийгмийн хамгааллын ажлын дадлага, туршлагатай, 3. Тухайн ажлыг мэргэжлийн түвшинд эрхлэх чадвартай, 4. Эрх бүхий байгууллагаар магадлан итгэмжлэгдсэн, 5. Мэргэшсэн нийгмийн ажилтан нийгмийн ажлыг гүйцэтгэнэ.	
	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, 21.2	Нягтлан бодох бүртгэлийн ерөнхий, ахлах болон улсын байцаагч нь мэргэшсэн нягтлан бодогч байна.	

	Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хууль, 8.5	Олон нийтийн радио, телевизийн хөтөлбөрийн талаар зөвлөх үүрэг бүхий орон тооны бус зөвлөлийг олон нийтийн радио, телевизийн үндсэний Зөвлөл байгуулж болох бөгөөд уг зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд сэтгүүл зүй, улс төр, эрх зүй, хэрэглэгчдийн эрх ашиг, боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, эрүүл мэнд, урлаг, шашин, байгаль орчин, спорт зэрэг чиглэлээр мэргэшсэн хүмүүсийг оруулна.	
	21.3	Үндэсний зөвлөлийн гишүүнд дараахь этгээдийг нэр дэвшүүлэхгүй: 1. Төрийн улс төрийн болон төрийн жинхэнэ албан хаагч, 2. Улс төрийн намын удирдах албан тушаалтан, 3. Бусад радио, телевизэд ажиллаж байгаа, түүнчлэн ажилладаггүй боловч хөтөлбөрийн бодлогыг тодорхойлоход нь оролцдог этгээд, 4. Бусад радио, телевизэд хөрөнгө оруулалт хийсэн этгээд, эсхүл олон нийтийн радио, телевизийн санхүүгийн хараат бус байдалд нөлөөлж болох этгээд.	
	21.4	Үндэсний зөвлөлийн гишүүнээр 1. Ял шийтгэлгүй, 2. иргэний нийгмийн төлөөллөөс санал болгосон Монгол Улсын иргэнийг томилно.	
	21.6	Үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд оруулахаар түүх уламжлал, ёс заншил, соёл урлаг, утга зохиол, шинжлэх ухааны чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагууд тухайн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нэрийг Монгол Улсын Ерөнхийлөгчид, эрх зүй, гадаад харилцаа, сэтгүүл зүй, эрүүл мэнд, боловсрол, биеийн тамир, спорт, байгаль орчин, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагууд тухайн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нэрийг Улсын Их Хуралд, эдийн засаг, бизнес, техник технологи, удирдлага менежментийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагууд тухайн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нэрийг Засгийн газарт тус тус санал болгоно.	
	30.2	өргөдлийг шалгах хороо нь Үндэсний зөвлөлийн гишүүд болон хүний эрх, сэтгүүл зүй, эрх зүйн чиглэлээр мэргэшсэн хүмүүсээс бүрдэнэ.	
	31.3	Ерөнхий захирлаар 1. дээд боловсролтой, 2. ял шийтгэлгүй, 3. улс төрийн намын гишүүн бус хүнийг томилно.	
	Орон нутгийн сонгуулийн тухай хууль, 4.3	Тухайн аймаг, нийслэл, суманд байнга оршин суугч, сонгуулийн эрх бүхий Монгол Улсын иргэн орон нутгийн хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдох эрхтэй.	

	Орон нутгийн сонгуулийн тухай хууль, 20.4	Орон нутгийн Хурлын сонгуульд нэр дэвшигч нь энэ хуулийн 4.3-т зааснаас гадна дараахь шаардлагыг хангасан байна 1. шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон зээл, батлан даалтын болон бусад гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй байх, 2. шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон татварын өр төлбөргүй байх, 3. ял шийтгэлгүй байх, 4. хууль тогтоомжид заасны дагуу намын гишүүнээс түдгэлзсэн төрийн албан хаагч орон нутгийн Хурлын сонгуульд нэр дэвшиж байгаа бол уг ажил, албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн байх.	
	Прокурорын байгууллагын тухай хууль, 39.1	1. Хуульчдаас сонгон шалгаруулах тухай хуульд заасан сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, гэрчилгээ авсан, 2. Мэргэшлийн түвшин, ажил хэргийн чадвараар шаардлага хангасан, хуульчийн мэргэжлээр 3-аас доошгүй, эсхүл прокурорын туслах ажилтнаар 2-оос доошгүй жил ажилласан, 3. Ял шийтгүүлж байгаагүй, 4. 23 нас хүрсэн Монгол Улсын иргэнийг прокуророор томилно.	
	39.2	Аймаг, нийслэлийн болон дагнасан прокуророор хуульчийн мэргэжлээр 5-аас доошгүй жил ажилласан Монгол Улсын иргэнийг томилно.	
	39.3	Улсын ерөнхий прокурор, түүний орлогчоор 35 нас хүрсэн, хуульчийн мэргэжлээр 10-аас доошгүй жил ажилласан Монгол Улсын иргэнийг томилно.	
	45.1	Хуульчдаас сонгон шалгаруулах тухай хуульд заасан сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, гэрчилгээ авсан Монгол Улсын иргэнийг мөрдөн байцаагчаар томилно.	
	45.2	Мөрдөн байцаах албаны даргаар хуульчийн мэргэжлээр 5-аас доошгүй жил ажилласан Монгол Улсын иргэнийг томилно.	
	Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль, 11.5	Хорооны гишүүнд дараахь этгээдийг нэр дэвшүүлэхгүй: 1. Төрийн улс төрийн албан хаагч, 2. Улс төрийн намын удирдах албан тушаалтан, 3. Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, бүх шатны шүүхийн шүүгч, прокурор, 4. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлж байгаа хуулийн этгээдэд ажиллаж байгаа этгээд, 5. Санхүүгийн үйлчилгээ явуулж байгаа хуулийн этгээдийн энгийн хувьцааны хяналтын багцыг эзэмшигч.	
	11.6	Хорооны дарга, гишүүн нь 1. Эдийн засаг, банк, санхүү, үнэт цаас, эрх зүйн аль нэг чиглэлээр мэргэжил эзэмшсэн, 2. Мэргэжлээрээ 5-аас доошгүй жил ажилласан, 3. Ял шийтгүүлж байгаагүй, 4. монгол Улсын иргэн байна.	

29.4	Хяналтын зөвлөлийн дарга, гишүүнээр 1. эдийн засаг, банк, санхүү, үнэт цаас, эрх зүйн аль нэг чиглэлээр мэргэжил эзэмшсэн, 2. ажлын дадлага туршлагатай, 3. ёс зүйн хувьд төлөвшсөн, 4. Монгол Улсын иргэнийг томилно.	
29.5	Хяналтын зөвлөлийн дарга, гишүүнээр 1. Төрийн улс төрийн албан хаагч, 2. Улс төрийн намын удирдах албан тушаалтан, 3. Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, бүх шатны шүүхийн шүүгч, прокурор, 4. Хорооны дарга, гишүүн болон ажлын албаны удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалтныг томилохыг хориглоно.	
Соёлын тухай хууль, 15.4	Улсын болон бүс нутгийн, түүнчлэн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн соёлын байгууллагын дарга, захирлыг 1. Тухайн салбарын мэргэжилтэй, 2. Соёл, урлагийн байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Сонгуулийн төв байгууллагын тухай хууль, 4.6	Хорооны гишүүн нь Монгол Улсын ерөнхийлөгч, УИХ-ын гишүүн, Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүн, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, шүүгч, прокурор, Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын төлөөлөгч, түүнчлэн Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, УИХ-ын гишүүн, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчид нэр дэвшигч байхыг хориглоно.	
Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хууль, 23.4	Аймаг, нийслэлийн стандартчиллын даргыг 1. Инженер, техник, технологийн мэргэжилтэй, 2. Мэргэжлээрээ 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, 3. Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хууль, 12.1	Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагад 1. Сургуулийн өмнөх боловсролын чиглэлээр дипломын болон түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй багш ажиллана.	
Статистикийн тухай хууль, 13.4	Үндэсний статистикийн хорооны дарга, Тэргүүн дэд болон Дэд даргыг томилохдоо тэдний 1. Эдийн засаг, статистик, удирдлагын мэдлэг, 2. Ур чадвар, 3. Мэргэжлийн ёс зүй, 4. Ажлын туршлагыг харгалзана.	
16.1	1. Мэргэжлийн ур чадвар, 2. Ажлын дадлага, туршлагыг харгалзан Статистикийн байгууллагын ажилтанг статистикийн улсын байцаагчаар Үндэсний статистикийн хорооны дарга томилж, чөлөөлнө.	

	Тагнуулын байгууллагын тухай хууль, 17.3	Тагнуулын ажилтанд тавигдах ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг тагнуулын байгууллагын дарга тогтооно.	
	Тагнуулын байгууллагын тухай хууль, 17.8	Тагнуулын байгууллагын захиргаа, үйлчилгээний ажилтны эрх зүйн байдлыг Төрийн албаны тухай хууль болон Хөдөлмөрийн хууль, хууль тогтоомжийн бусад актаар зохицуулна.	
	Таримал ургамлын үр, сортын тухай хууль, 9.3	Үрийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийг Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 2, 3, 4, 5, 6 дахь хэсэгт заасны дагуу томилж, чөлөөлнө.	
	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль, 27.10/	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь зохих шатны Засаг даргатай зөвшилцөн тухайн дархан цаазат газар, байгалийн цогцолборт газарт хамгаалалтын захиргаа байгуулах асуудлыг шийдвэрлэж, даргыг нь 1. Байгаль орчны мэргэжилтэй, 2. Тухайн салбарт 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
	Төв / Монголбанк/ банкны тухай хууль, 26.3	Монголбанкны Ерөнхийлөгч, тэргүүн дэд ерөнхийлөгч, дэд ерөнхийлөгчийг томилохдоо түүний 1. Эдийн засаг, банк, санхүү, удирдлагын мэдлэг, 2. Мэргэшлийн үр чадвар, 3. Мэргэжлийн ёс зүй, 4. Ажлын туршлагыг харгалзана.	
	27 ^{1.4}	Хяналтын зөвлөлийн дарга гишүүн нь 1. Банк, санхүү, эдийн засаг, хууль зүйн чиглэлээр мэргэшсэн, 2. Эдгээр салбарын ажлын дадлага туршлагатай, 3. Ёс зүйн хувьд төлөвшсөн, 4. Монгол Улсын 30-аас дээш насны иргэн, 5. Ял шийтгэлгүй, 6. Банк, санхүү, эдийн засаг, хууль зүйн мэргэжлээр магистрын болон түүнээс дээш зэрэг, цолтой,	
	27 ^{1.5}	Хяналтын зөвлөлийн дарга, гишүүнээр банк, санхүү, эдийн засгийн салбарын асуудал хариуцсан төрийн байгууллагад өмнө нь ажиллаж байсан хүнийг томилж болно.	
	27 ^{1.6}	Хяналтын зөвлөлийн дарга, гишүүнээр УИХ-ын болон Засгийн газрын гишүүн, төрийн улс төрийн бусад албан тушаалтан, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, бүх шатны шүүхийн шүүгч, прокурор, төрийн захиргааны албан тушаалтан, Монголбанкны удирдах албан тушаалтныг томилж үл болно.	
	28.5	Монгобанкны ерөнхийлөгч бүрэн эрхийнхээ хугацаанд хуулиар хариуцуулсан үүрэгт нь үл хамаарах бусад ажил, албан тушаалыг хавсран эрхэлж болохгүй.	

	Төрийн албаны тухай хууль, 34.4	Зөвлөлийн орон тооны 2 гишүүнд Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тус бүр нэг хүний нэр дэвшүүлэх бөгөөд нэр дэвшигч нь 1. төрийн жинхэнэ албан тушаалд 15-аас доошгүй жил ажилласан, 2. мэргэшсэн, 3. ял шийтгэлгүй, 4. 40 нас хүрсэн Монгол Улсын иргэн байна.	
	34.7	Зөвлөлийн даргыг Ерөнхийлөгчийн санал болгосноор Улсын Их Хурал 6 жилийн хугацаагаар томилох бөгөөд нэр дэвшигч нь 1. Төрийн жинхэнэ албан тушаалд 15-аас доошгүй жил ажилласан, 2. Удирдах ажлын дадлага, туршлагатай, 3. Ял шийтгэлгүй, 4. 45 нас хүрсэн Монгол Улсын иргэн байна.	
	34.9	Зөвлөлийн орон тооны 3 гишүүний дотор нэг нутгийн болон нэг анги хамт төгссөн хоёр хүн байж болохгүй.	
	Төрийн аудитын тухай хууль, 9.3	Энэ хуулийн 13.2, 13.3, 13.6-д заасан шаардлага аймаг, нийслэлийн Ерөнхий аудиторт нэгэн адил хамаарах..	
	13.2	Монгол Улсын Ерөнхий аудиторор томилогдох хүн нь дараахь шаардлагыг хангасан байна. 1. Монгол Улсын иргэн байх, 2. 40-өөс дээш настай байх, 3. Төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрээгүй байх, 4. Ял шийтгүүлж байгаагүй, 5. эдийн засаг, санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, хууль, төрийн захиргаа болон холбогдох бусад чиглэлээр боловсролын зэрэгтэй байх, 6. төрийн албанд 10-аас дээш жил ажилласан байх, 7. Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын бүрэн эрхэд харшлах аливаа ажил, албан тушаал давхар эрхэлдэггүй, өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, мэргэжлийн болон төрийн бус байгууллагад санхүүгийн сонирхолгүй байх.	
	13.7	Ерөнхий аудиторын орлогчид нэр дэвшигч нь энэ хуулийн 13.2-т заасан Монгол Улсын Ерөнхий аудиторт тавигдах шаардлагуудыг нэгэн адил хангасан байна.	
	14.5	Төрийн аудитын байгууллагын ажилтан үүрэгт ажлаа үр нөлөөтэй гүйцэтгэх мэдлэг, ур чадварыг эзэмшсэн байна.	
		Монгол Улсын Ерөнхий аудитор өөрийн болон бусад ажилтны гэр бүл, төрөл садны хүнийг Үндэсний аудиторын газарт ажилтнаар авч ажиллуулахыг хориглоно.	
	Төрийн болон орон нутгийн тухай хуулийн 18.2	Захирлаар томилогдох этгээд дор дурдсан шаардлага хангасан байвал зохино: 1. дээд боловсролтой, 2. аль нэг хуулийн этгээд буюу түүний салбар нэгжийн удирдах ажлыг 2-оос доошгүй жил хийсэн, удирдлагын зохих дадлагатай, 3. удирдлагын ёс зүйн хэм хэмжээг сахин биелүүлдэг.	

18.3	Тодорхой албан тушаал эрхлэх буюу тодорхой үйл ажиллагаа явуулах эрхийг нь шүүхийн шийдвэрээр хассан, эрүүгийн хуульд заасан онц хүнд гэмт хэрэг үйлдэж шүүхээр ял шийтгүүлсэн, удирдаж байсан хуулийн этгээдээ дампууруулсан, эсхүл удирдах үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүйгээс өөрчлөгдсөн этгээдийг таван жилийн дотор захирлаар томилохыг хориглоно.	
21.5	Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнийг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 21.2-т заасан болзлыг хангасан нэр дэвшигчдээс томилно.	
50.2	Шинжээч нь дараахь шаардлага хангасан байвал зохино: 1. сонгон шалгаруулах төслийн үндсэн мэргэжлийн дээд боловсролтой, уг мэргэжлээрээ 3-аас доошгүй жил ажилласан байх, 2. багд орох бусад шинжээчдийн хувьд нягтлан бодох бүртгэл, санхүү-эдийн засаг, эрх зүйн болон шинжлэх ухаан, техникийн талаар тухайн төслийн агуулгатай холбогдох дээд боловсролтой, зохих дадлагатай байх, 3. ял шийтгэлгүй, 4. төсөл буюу хувьчлах эд хөрөнгийн талаар ямар нэгэн хувийн сонирхолгүй байх	
69.3	Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн ерөнхий нягтлан бодогч нь мэргэшсэн байх бөгөөд түүнийг Сангийн яамны зөвшөөрөлтэйгээр захирал томилно.	
Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, 47.3	Үнэлгээний хорооны бүрэлдэхүүнд орсон албан тушаалтан дараахь шаардлагыг хангасан байвал зохино: 1. худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр, эсхүл тухайн бараа, ажил, үйлчилгээнд холбогдох салбарт мэргэшсэн байх, 2. тендерт оролцогч болон түүнийг төлөөлөх этгээдийн эцэг, эх, хадам эцэг, эх, эхнэр, нөхөр, ах, эгч, дүү, хүүхэд биш байх, 3. сүүлийн 3 жилийн хугацаанд тендерт оролцогчтой хөдөлмөрийн гэрээний харилцаанд ороогүй байх, 4. энэ хуулийн 50.1-д заасан төрийн албан хаагчийн үүргийг сүүлийн 1 жилийн хугацаанд зөрчөөгүй.	
Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хууль, 13.2	Төрийн тусгай хамгаалалтын албанд 1. 20 нас хүрсэн, 2. Эрүүл мэнд, бие бялдар, ёс зүйн шаардлага хангасан, 3. Зохих боловсрол, ажлын туршлагатай, 4. Ял шийтгэлгүй, 5. Монгол Улсын иргэнийг ажиллуулна.	
Төрийн хяналтын тухай хууль, 10.2	Мэргэжлийн хяналтыг хэрэгжүүлэх төв байгууллагын даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 45.1-д заасны дагуу нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс сонгож Монгол Улсын ерөнхий сайд томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.

10.11	Аймаг, нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газрын даргыг 1. Төрийн хяналт, шалгалтын байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас 2. Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хууль, 5.1.3	Албан хаагчийг зөвхөн 1. Мэдлэг, боловсрол, 2. Мэргэжил, туршлага, 3. Мэргэшлийн үр чадварын үндсэн дээр нээлттэй өрсөлдөөний зарчмаар томилох,	Төрийн албаны тухай хуулийн 17.4 дэх хэсэгтэй зөрчилдсөн шинжтэй.
17.1.12	Ерөнхий менежер ажилтныг ажилд томилохдоо .. энэ хуулийн 5.1.3-т заасан зарчмыг баримтлах	
21.2	Төрийн өмчийн хороо төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийг томилохдоо төрийн албаны төв байгууллагаас энэ хуулийн 45 дугаар зүйлд заасны дагуу сонгон шалгаруулж санал болгосон, дараахь болзлыг хангасан нэр дэвшигчдээс томилно: 1. Тухайн хуулийн этгээдийн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүний үүргийг гүйцэтгэхэд шаардагдах мэдлэг, чадвартай, 2. Тухайн хуулийн этгээдийн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүн байхад ашиг сонирхлын зөрчил үүсэхгүй.	
43.1	Төрийн албаны төв байгууллага нь төсвийн байгууллагын удирдах албан тушаалтныг энэ хуулийн 5.1.3 -т заасан зарчмыг баримтлан сонгоно.	
48.1	Улсын болон орон нутгийн төсвийн байгууллагын ерөнхий менежер албан хаагчийг томилохдоо тухайн ажлын байранд тавигдах шаардлагын дагуу 1. Мэдлэг, боловсрол, 2. Мэргэжил, туршлага, 3. Мэргэшлийн үр чадварыг нь үндэслэх зарчмыг баримтална.	
51.1.6	Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга орон нутгийн төсвийн байгууллага, орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн ерөнхий менежерийг улсын төсвийн байгууллага, төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн ерөнхий менежерийг томилдог зарчимтай ижил зарчмаар шалгаруулан томилох, үр дүнгийн гэрээ байгуулах.	
Харилцаа холбооны тухай хууль, 8.6	Мэргэжлээрээ 5-аас доошгүй жил ажилласан, дараахь шаардлага хангасан Монгол Улсын иргэнийг Зохицуулах хорооны дарга, гишүүнээр томилно: 1. Эдийн засаг, мэдээлэл холбоо, техник, хууль зүй, удирдлагын дээд боловсролтой, 2. өндөр мэргэжил, ажлын туршлагатай, 3. удирдан зохион байгуулах чадвартай, 4. зохицуулах хорооны дарга, гишүүн нь үйлчлэгчийн энгийн хувьцааны 20 буюу түүнээс дээш хувийг дангаар эзэмшигч, эсхүл түүнтэй нэгдмэл сонирхолтой этгээд байж болохгүй.	

	Хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах тухай хууль, 17.5	Аймаг, нийслэлийн хэмжил зүйн байгууллагын даргыг 1. инженер техник, технологийн мэргэжилтэй, 2. мэргэжлээрээ 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
	Хүнсний тухай хууль, 9.5	Хүнсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээний технологич нь мэргэжлийн байна.	
	12.2	Хяналтын улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагчийг Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 2, 3, 4, 6 дахь хэсэгт заасны дагуу томилж, чөлөөлнө.	
	Хүүхдийн эрхийг хамгаалах тухай хууль, 17.4	Аймаг, нийслэлийн хүүхдийн байгууллагын даргыг 1. нийгмийн салбарын болон хүүхдийн байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа, төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, 20.5	Хөдөлмөр эрхлэлтийн албаны дарга, ажилтнуудыг үндэсний зөвлөлийн гишүүнээр батлахыг хориглоно.	
	21.2	Хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргыг Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 45.1-д заасны дагуу нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс сонгож, хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Засгийн газар, аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн албаны даргыг хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргатай зөвшилцөн тухайн шатны Засаг дарга томилж, чөлөөлнө.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуульд тодорхой зохицуулалттай давхардсан байгаа тул хасах.
	Хөдөлмөрийн тухай хууль, 7.2	Хөдөлмөрийн харилцаанд үндэс, угсаа, арьсны өнгө, эрэгтэй, эмэгтэй, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, шашин шүтлэг, үзэл бодлоор нь ялгаварлах, хязгаарлах	
	7.4	Иргэнийг ажилд авахад эрхлэх ажил, үүргийн онцлогтой холбоогүй тохиолдолд хувийн амьдрал, үзэл бодолтой холбоотой, гэрлэлтийн байдал, намын харъяалал, шүтдэг шашных нь тухай болон жирэмсэн эсэх талаар асуулт тавьж болохгүй.	
	27.1	Төрийн өмчийн болон төрийн өмчийн оролцоотой /51 буюу түүнээс дээш хувьтай/ хуулийн этгээдэд нэг гэр бүлийн буюу төрөл садангийн хүмүүс хөрөнгө мөнгө захиран зарцуулах ажил, албан тушаалд хамт ажиллахыг хориглоно.	
	28.1	Хуулийн этгээдэд эд хөрөнгө захиран зарцуулах эрх мэдэл хэрэгжүүлэх ажил, албан тушаалд ажилладаг ажилтан адил төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг өмчийн бусад төрөл, хэлбэрийн өмчлөгчтэй эрхэлж байгаа ажил, албан тушаалтайгаа ижил, эсхүл удирдах, хяналт тавих шинжтэй ажил, албан тушаалд ажиллахаар зэрэгцсэн гэрээ буюу контракт байгуулахыг хориглоно.	
	28.2	Энэ хуулийн 28.1 нь хавсран ажиллахад нэгэн адил хамаарна.	

	Цагдаагийн байгууллагын тухай хууль, 29.2	Цагдаагийн албанд 1. 18 нас хүрсэн, 2. Ял шийтгэлгүй, Монгол Улсын иргэнийг хүсэлтээр нь авч ажиллуулна.	
	29.3	Цагдаагийн байгууллагад ажиллах иргэний эрүүл мэнд, бие бялдар, мэргэжил, боловсролын болон ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг цагдаагийн төв байгууллага тогтооно.	
	Цацрагийн хамгаалалт, аюулгүй байдлын тухай хууль, 7.2	Цацрагийн хяналтын байцаагч нь 1. Цацрагийн хяналтын чиглэлээр мэргэшсэн, 2. Зохих шалгалт өгч тэнцсэн байна.	
	Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хууль, 8.1.12	Шинжлэх ухаан, технологийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төрийн өмчит эрдэм шинжилгээний байгууллагын захирал /дарга/-ын ажлын байрны тодорхойлолтод тавигдах нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ.	
	19.3	Эрдэм шинжилгээний ажилтны зэрэг дэвийн тодорхойлолт, нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг шинжлэх ухаан, технологийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.	
	Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хууль, 13.1	Хянан зохицуулах албаны улсын байцаагч нь Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасан улсын байцаагчийн нийтлэг бүрэн эрхийг хэрэгжүүлж, мөн хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх баталгаагаар хангагдана.	
	Шүүхийн тухай хууль, 28.1	Шүүгчид дараахь шаардлага хангасан Монгол Улсын иргэн нэрээ дэвшүүлэх эрхтэй: 1. Үндсэн хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан болзлыг хангасан, 2. Ял шийтгүүлж байгаагүй, Хуульчдаас сонгон шалгаруулах тухай хуульд заасан сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, гэрчилгээ авсан	
	28.3	Анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчид 3-аас доошгүй жил ажилласан шүүгч нэрээ дэвшүүлэх эрхтэй.	
	28.4	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчид Улсын дээд шүүхийн шүүгч нэрээ дэвшүүлэх эрхтэй.	
	30.3	Мэргэшлийн хороо нь 1. Хууль зүйн өндөр мэргэшилтэй, 2. Хуулийн болон шүүн таслах ажлын дадлагатай шүүгч, хуульч, эрдэмтдээс бүрдэнэ.	
	30.5	Мэргэшлийн хорооны бүрэлдэхүүнд Ерөнхий зөвлөлийн болон Шүүхийн сахилгын хорооны гишүүн орохгүй.	

31.1	Ерөнхий зөвлөл шүүгчид нэр дэвшигчийн 1. Эрх зүйн мэдлэг, ажил хэргийн чадварын талаар гаргасан Мэргэшлийн хорооны дүгнэлт, 2. Хувийн зан суртахуун, 3. биеийн эрүүл мэндийн байдал зэргийг харгалзан нэр дэвшигч нэг бүрээр хэлэлцэн нууцаар санал хурааж, олонхийн санал авсан нэр дэвшигчийг шүүгчээр томилуулах тухай саналыг Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлнэ.	
34.3	Шүүгч багшлах болон эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэхээс бусад хуулиар тогтоосон үүрэгт нь үл хамаарах ажил, албан тушаал хавсарч болохгүй.	
66.2	Гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга 1. хууль зүйн дээд боловсролтой, 2. мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан 3. шүүхийн ажлын дадлага туршлагатай, 4. ял шийтгүүлж байгаагүй Монгол Улсын иргэн байна.	
72.2	Судалгааны төвийн судлаачид мэргэшсэн байна.	
73.3	Шүүгчийн туслах нь 1. хууль зүйн дээд боловсролтой, 2. ял шийтгэлгүй Монгол Улсын иргэн байна.	
74.2	Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга нь 1. хууль зүйн дээд боловсролтой, 2. ял шийтгэлгүй Монгол Улсын иргэн байна.	
79.2	Шүүгчид хуулиар хүлээлгэсэн үүрэгт нь үл хамаарах ажил, үүрэг гүйцэтгүүлэхийг хориглоно.	
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, 132.4	Шийдвэр гүйцэтгэгч 1. ял шийтгэлгүй, 2. шийдвэр гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулалтаар тэнцсэн Монгол Улсын иргэн байна.	
132.6	Хорих байгууллагын албан хаагч нь 1. 18 насанд хүрсэн, 2. Ял шийтгэлгүй, Зохих мэргэжлийн сургалтад хамрагдсан Монгол Улсын иргэн байна.	
132.7	Хорих байгууллагад ажиллах иргэний эрүүл мэнд, бие бялдар, ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар тогтооно.	“Ёс зүйн шаардлага” гэж заасан нь Төрийн албаны тухай хуулийн 10.2 дахь заалттай зөрчилдөнө.
Эрчим хүчний тухай хууль, 11.2	Зохицуулах зөвлөлийн гишүүнийг томилох, ажиллах журмыг эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.	
Эрүүл мэндийн тухай хууль, 3.1.7	“Эмнэлгийн мэргэжилтэн” гэж анагаах ухааны дээд, дунд боловсролтой хүний их, бага эмч, сувилагч, эм зүйч, нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан, шүдний эмч, эмнэлгийн бусад мэргэжилтнийг хэлнэ.	

	Эрүүл мэндийн тухай хууль, 11.6	Аймаг, нийслэл, дүүргийн эрүүл мэндийн газрын даргыг 1. Эрүүл мэндийн салбарын мэргэжилтэй, 2. Тухайн салбарт 3-аас доошгүй жил ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуулийн 17.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.	Нэг хэм хэмжээ болгох
	УИХ-ын 2003 оны 13 дугаар тогтоол, Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах журам, 1.5	Төрийн жинхэнэ албан тушаалд тавих ерөнхий болон тусгай шаардлага, ёс зүйн хэм хэмжээ, Төрийн жинхэнэ албан тушаал эрхлэх болзол хангасан Монгол Улсын иргэн сонгон шалгаруулалтад орно.	
	Засгийн газрын 2001 оны 131 дүгээр тогтоол, Төсвийн ерөнхийлөн болон төвлөрүүлэн, шууд захирагч нарын төсвийн ерөнхий нягтлан бодогчийг томилох, чөлөөлөх журам, 2.2	Төсвийн ерөнхий нягтлан бодогчоор дараахь шаардлага хангасан хүнийг ажиллуулна: 1. төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч нь мэргэжлийн магадлан итгэмжлэгдсэн дээд сургуулийг төгссөн, бакалавраас доошгүй зэрэгтэй, нягтлан бодогч эсвэл эдийн засагч-нягтлан бодогч мэргэжил эзэмшсэн байх, 2. шууд захирагч нарын ерөнхий нягтлан бодогч нь төсвийн байгууллагын бүртгэл тооцооны ажил дээр 2-оос доошгүй жил ажилласан байх, 3. төвлөрүүлэн захирагч нарын ерөнхий нягтлан бодогч нь төсөвт байгууллагын ерөнхий нягтлан бодогч, эсхүл төвлөрүүлэн захирагчийн тооцооны нягтлан бодогчийн ажлыг 3-аас доошгүй жил гүйцэтгэсэн, туршлагатай мэргэшсэн нягтлан бодогч байх, 4. ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч нь төсөвт байгууллагын ерөнхий нягтлан бодогч, эсвэл санхүүгийн байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажилласан, мэргэшсэн нягтлан бодогч байх, 5. төрийн албаны тухай хуульд заасны дагуу туршилтын хугацаатай ажиллуулсан тохиолдолд туршилтын нэг жил хүртэлх хугацаанд ажлын шаардлага бүрэн хангаж байгаа нь нотлогдсон, 6. ял шийтгэлгүй, татварын болон банкны зээлийн өр төлбөргүй, Захиргааны хариуцлагын тухай хуулийн 36, 43.2, 43 ¹ дүгээр зүйлийн дагуу захиргааны шийтгэлгүй байх, 7. тухайн төсвийн эрх захирагчийн гэр бүлийн буюу төрөл садангийн хүмүүс ерөнхий нягтлан бодогчоор ажиллахыг хориглоно.	
	Засгийн газрын 2002 оны 40 дүгээр тогтоол, Усан замын тээврийн хэрэгсэлд хяналт тавьж, бүртгэх журам, 1.5	Техникийн комиссын гишүүд болон улсын байцаагч нь 1. авто буюу усан замын тээврийн инженер, эсхүл эдийн засагч мэргэжилтэй, 2. энэ чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан, 3. мэргэжлээрээ 3-аас доошгүй жил ажилласан, 4. дадлага туршлагатай, 5. хууль зүйн зохих мэдлэгтэй байна.	

